

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*

Development of an Instructional Network Model Base on the Sufficiency Economy Philosophy in Basic Education Institutions

เทวิล ศรีสองเมือง (Taewin Srisongmuang)** ดร.วรรณิ แกมเกตุ (Dr.Wannee Keamkate)***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์ของระหว่างองค์ประกอบของเครือข่าย 3) พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 25 คนสำหรับพิจารณารูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย และผู้บริหาร 75 คน ครู 190 คน ศึกษาพิเศษ 4 คน นักเรียน 71 คน และปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 53 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการสำรวจความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่เกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย 2) องค์ประกอบของเครือข่ายมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันทั้ง 6 ด้าน โดยมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเกื้อหนุนกัน 3) รูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$)

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study components of the instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions, 2) to study the roles and duties of network components and the relationships among the components. and 3) to develop the instructional network model. The research methodology was mixed methods of qualitative and quantitative research. The participants were 25 experts for Delphi technique to determine an instructional network model,

* สนับสนุนการวิจัยโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

** มหบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

75 headmasters, 190 teachers, 4 educators, 71 students, and 53 philosopher of community. The research findings were as follows: 1) The developed instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions consisted six components; ie) the network structures, the network objectives, the roles and duties of network members, the network activities, the network output and factors affecting network success. 2) The roles and duties of 6 network components related to one another, especially the network structures and the network objectives. 3) The developed instructional network was highly appropriate to be used indicating by the average of 3.96 and it was highly possible to be practiced indicating by the average of 3.57

คำสำคัญ : เครือข่าย เศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Key Words : Network, The sufficiency economy, Basic education institutions

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมไทยดำรงอยู่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เสนอให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขยายต่อความคิดและเชื่อมโยงขยายผลที่เกิดขึ้นจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน (ลีลาภรณ์ วัฒนพร รัตนา และคณะ, 2549) นอกจากนี้ยังได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายและการระดมพลังจากทุกภาคส่วนของสังคม

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตลอดระยะเวลาระยะเวลาเกือบ 30 ปี ที่ผ่านมามีตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต แต่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคส่วนต่างๆ ยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาก็เช่นกัน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือการเกษตรแบบผสมผสาน มีเพียงสถานศึกษาเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ที่เข้าใจและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีนโยบายให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยได้กำหนดเป้าหมายในปี 2550 ให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ผลจากการคัดเลือกมีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 135 โรงเรียน (รวมทุกระดับและทุกสังกัดที่มีการจัดการศึกษาทั่วประเทศ) ในปี 2551 – 2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง ในปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและ การบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบ

ทุกแห่งทั่วประเทศ

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจำเป็นต้องมีแกนกลางในการขับเคลื่อน เพื่อทำหน้าที่ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ (learning network) เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและภาคีการพัฒนาส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเผยแพร่ให้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง (อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) หากต้องการที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดความสำเร็จ ไม่ควรหวังพึ่งเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยงานเดียวแต่ควรจะต้องทำให้เกิดการขยายตัวของคนกลุ่มเล็กๆ นี้ไปสู่เครือข่าย เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจ เป็นปัจจัยเสริม ผลักดันกระบวนการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป (เกรียงศักดิ์, 2543) ความสำคัญของการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปลูกฝังให้กับเยาวชนของชาติที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต เพื่อให้การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและเกิดความยั่งยืน การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความถูกต้องของการปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายโดยสร้างสถานศึกษาแกนนำเครือข่ายจากสถานศึกษาที่เป็นอาสาสมัครทดลองใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและช่วยเหลือกันในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษาต่างๆ มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตรงกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาที่เป็นแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศได้เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นสำหรับเป็นต้นแบบในการสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา รองรับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความประสงค์ที่จะขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ซึ่งอาจจะพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 135 แห่งให้เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ดำเนินกรรมต่างๆ บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรมอันจะนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

คำถามวิจัย

1. องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะอย่างไรและมีความสัมพันธ์อย่างไร
3. รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมและเป็นไปได้ มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ประเด็นที่ศึกษา คือ ศึกษาองค์ประกอบบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายตลอดจนพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมในการนำไปใช้

ประชากรในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนระหว่างช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 ทั่วประเทศ จำนวน 39,896 แห่ง โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และประชาชนในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีประชากรเป้าหมายของการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ การดำเนินการวิจัย

เชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งการศึกษาในเชิงคุณภาพประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ปรากฏชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก 2 กรณีศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง 9 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษาจากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการเรียนการสอน และมีการขยายผลสู่สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในลักษณะของเครือข่ายอย่างชัดเจน เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าสถานศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 และโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี จังหวัดยโสธร เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 เพื่อให้รูปแบบเครือข่ายที่ได้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ผู้วิจัยจึงเลือกกรณีศึกษาดังกล่าวในการศึกษารูปแบบและพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ ไปตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนเบื้องต้น จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ และแบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เป็นแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสรุปนัยตามมติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่าย โดยการหาค่ามัธยฐาน ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ปรากฏชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Area Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึง รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมมาก 2.50-3.49 หมายถึง รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึง รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมน้อย 1.00-1.49 หมายถึง รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมน้อยมาก หรือไม่เหมาะสม

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยสรุปได้ดังแผนภาพที่ 1

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิก เครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง รูปแบบของการดำเนินงาน ประสานงาน และความร่วมมือของหน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

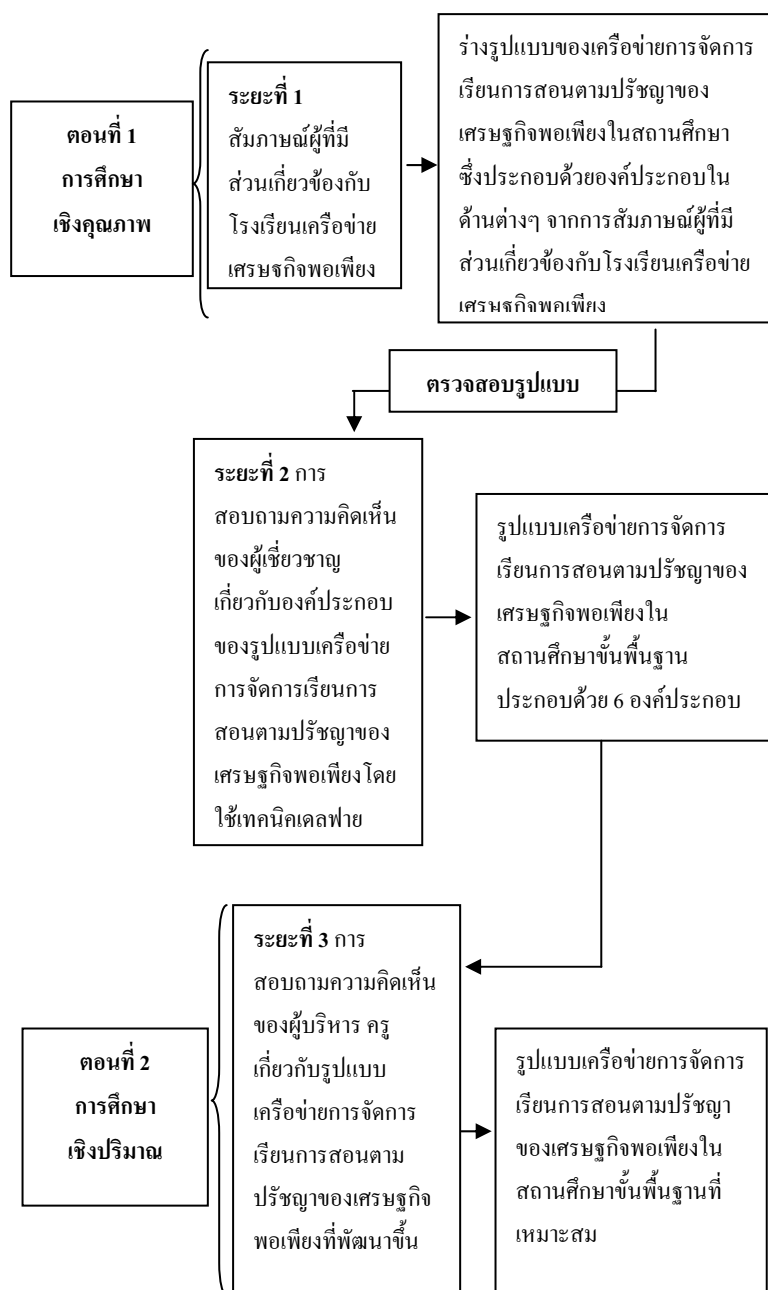
2) ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันทำเพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

4) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่มเครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

5) ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง สิ่งที่มีผลให้การดำเนินงานของ

แผนภาพที่ 1 กรอบการดำเนินการ

เครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการประสานงานของเครือข่าย

ระหว่างสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการขยายผลการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดย เป็นเครือข่ายที่เริ่มต้นจากสถานศึกษาที่เป็นแกนนำในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ

จัดการเรียนการสอน

2. บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีความสำคัญสำหรับการดำเนินงานของเครือข่ายในลักษณะของความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์ลักษณะเกื้อหนุนกันเช่น ด้านกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่าย กับ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายสัมพันธ์กับด้านกิจกรรมของเครือข่าย ด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ของเครือข่าย ดังนั้นในการจัดตั้งเครือข่ายควรคำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่างๆของเครือข่าย เพื่อให้การทำงานของเครือข่ายมีการดำเนินไปได้ด้วยดีและเกิดความยั่งยืนของเครือข่าย

3. ผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาจากการศึกษาการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และการสำรวจความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้สรุปได้ว่า รูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 โดยทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.87-4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายเท่ากับด้านโครงสร้างของเครือข่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07, 4.02,

3.94 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านกิจกรรมของเครือข่าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 สำหรับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้สรุปได้ว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเป็นไปได้ในระดับมากในการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้ในแต่ละด้าน ทั้ง 6 ด้านสรุปได้ว่ามี 5 ด้านมีความเป็นไปได้ในระดับมากในการปฏิบัติ ได้แก่ ด้าน วัตถุประสงค์ของเครือข่าย ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ด้านโครงสร้างของเครือข่าย ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.68, 3.63, 3.56, 3.54, และ 3.52 ตามลำดับ ส่วนด้านกิจกรรมของเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับที่ควรมีในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินงานของเครือข่ายดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ (1) โครงสร้างของเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย (2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย และ (3) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย

2) ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย สรุปได้ว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ (1) เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (2) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (3) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน

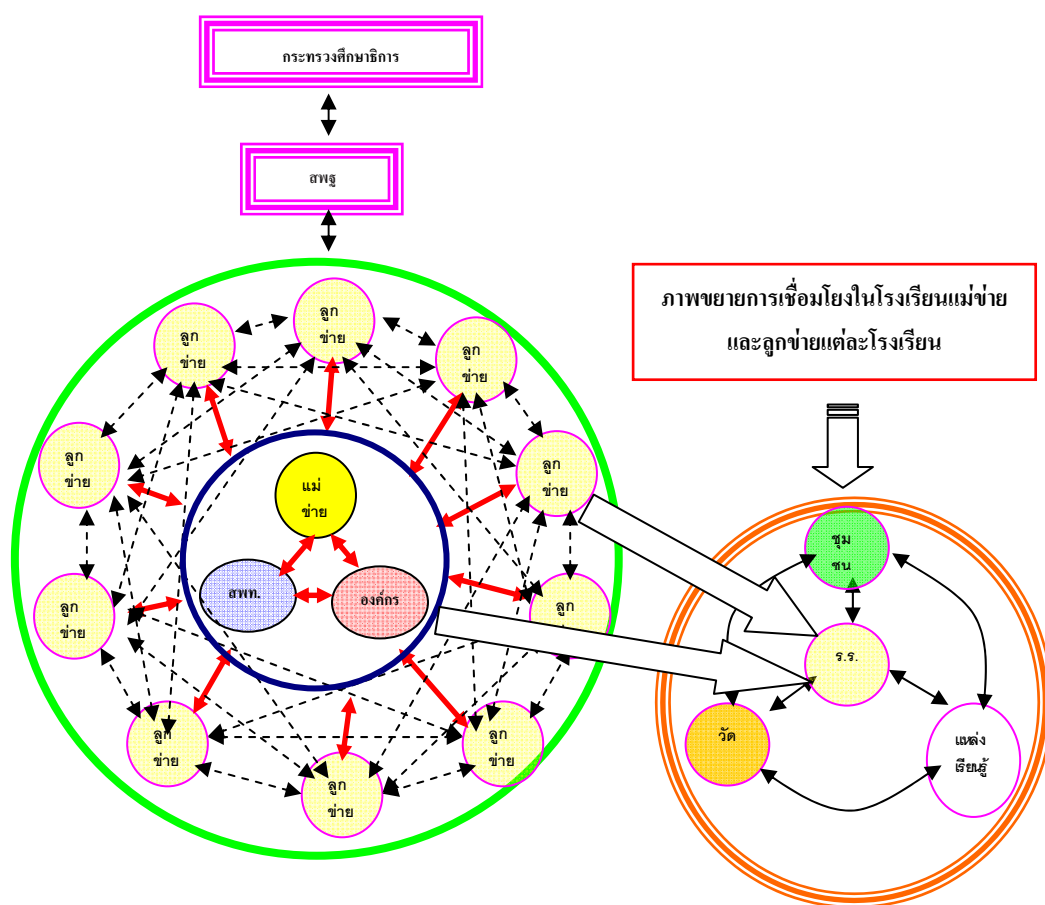
3) ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับของด้านบทบาทหน้าที่หลัก ๆ ของสมาชิกเครือข่ายเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ควรคำนึงถึงในการจัดตั้งเครือข่าย ได้แก่ (1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย (2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ (3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่ายเป็นแบบอย่าง ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ลูกข่ายควรมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเรียนรู้เพื่อพร้อมที่จะเป็นแม่ข่ายต่อไปในอนาคต

4) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าเครือข่ายควรมีกิจกรรมที่สำคัญๆ ใน 3 ลำดับแรกของเครือข่าย ได้แก่ (1) มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนา

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง (2) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (3) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย

5) ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย 3 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ (1) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (2) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ (3) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

6) ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายหลัก ๆ 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา (2) ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริมสนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างเหมาะสม (3) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน

แผนภาพที่ 2 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

แม่ข่าย

หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแกนนำของเครือข่ายมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย

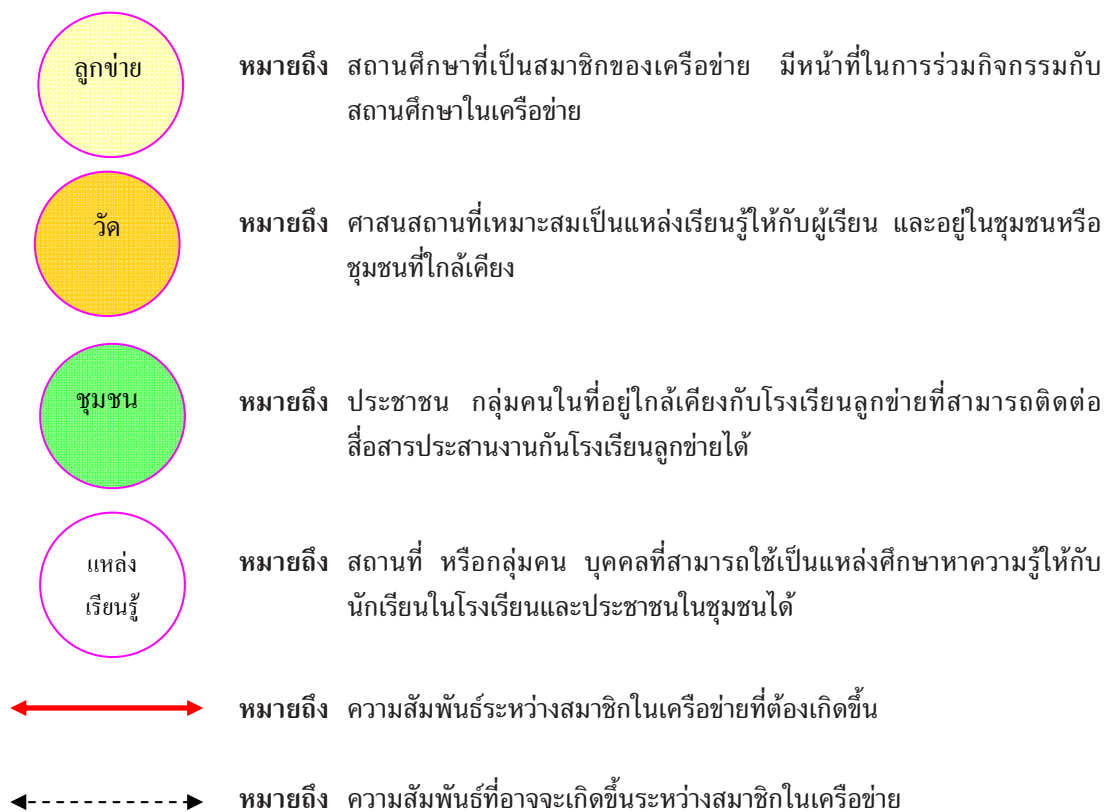
องค์กร
อื่นๆ

หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน

สพท.

หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานศึกษาในเครือข่าย

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประการที่ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณานำเสนอใน 3 ประเด็นหลักคือ ลักษณะทางโครงสร้างของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบเครือข่าย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

1. ลักษณะทางโครงสร้างของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

เครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการดำเนินการของเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่ายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ พบว่าลักษณะทางโครงสร้างเป็นลักษณะของเครือข่ายแบบกระจาย โดยมีแกนนำเป็นตัวกลางในการประสานงานต่างๆ ในเครือข่าย มีสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มากและไม่แน่นเกินไปเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานต่างๆ ในเครือข่าย ลักษณะการรวมตัวของเครือข่ายเกิดจากความสนใจและสมัครใจในการเข้าร่วมเครือข่าย ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เนื่องจากเป็นเครือข่ายเริ่มต้นของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จึงมีลักษณะของเครือข่ายเป็นเครือข่ายกระจาย หากมีการดำเนินงานในระยะหนึ่ง เครือข่ายกระจายจะสามารถขยายตัวออกเป็นเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน

เมื่อเครือข่ายเบื้องต้นมีความเข้มแข็งแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า ระยะก่อตัวของเครือข่าย เป็นระยะเริ่มต้นของการเกิดเครือข่าย อาจจะเนื่องจาก การเริ่มของแกนนำ และเกิดจากความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย แต่สมาชิกยังมีจำนวนน้อยและจำกัดเฉพาะคนเพียงบางกลุ่มหรือบางพื้นที่เท่านั้น ในระยะนี้วัตถุประสงค์ของเครือข่ายยังไม่ชัดเจนมากนัก ระบบบริหารมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ คนภายนอกเครือข่ายส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักเครือข่าย เพราะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายยังไม่กระจายออกไปกว้าง ยังต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เงินทุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นเงินทุนจากสมาชิก การระดมทุนมีจำนวนจำกัด บางเครือข่ายอาจจะจบลงในขั้นตอนนี้ หากเครือข่ายผ่านระยะนี้ไปจะเข้าสู่ระยะขยายตัว ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงานวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่ายเริ่มชัดเจนมากขึ้น จึงดึงดูดให้คนเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มขึ้น จึงทำให้เครือข่ายเริ่มขยายตัวในเชิงปริมาณ การบริหารจัดการเครือข่ายให้เกิดระบบที่ดี จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และเครือข่ายขยายตัวออกไปมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบเนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานของเครือข่ายประสบความสำเร็จ เช่น องค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่าย ถือเป็นร่างหรือกรอบของการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ และการทำงานของเครือข่ายบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับผลลัพธ์ของเครือข่าย กล่าวคือวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเป็นแนวทาง

ในการกำหนดทิศทางการทำงานของเครือข่าย โดยมีเป้าหมายคือผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย นอกจากนี้องค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย คือกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย นอกจากนี้องค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบอื่นๆ ของเครือข่ายเกือบทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายเป็นเหตุที่ทำให้เกิดองค์ประกอบด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 135 โรงเรียน ควรนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้เพื่อร่วมกันสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้สถานศึกษาต้นแบบหรือแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ได้มาเรียนรู้จากต้นแบบที่ถูกต้อง เพื่อร่วมกันขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ให้กับสถานศึกษา หน่วยงาน และชุมชนที่ใกล้เคียง

2. สถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายหรือสมาชิกเครือข่าย ควรมีการแสวงหาความรู้ เรียนรู้การทำงานจากสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแม่ข่าย ศึกษาแบบการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา

ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของแม่ข่าย เพื่อมาเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นสถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายควรมีการเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย มีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นแม่ข่ายต่อไปในอนาคต

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาควรนำรูปแบบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางสำหรับสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2550 จำนวน 135 แห่ง เป็นแม่ข่ายในการดำเนินงานของเครือข่าย ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนแกนนำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงกันเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องก่อนการขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น และชุมชนต่อไป

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาต่างๆ อย่างจริงจัง จากผลการวิจัยพบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานของเครือข่าย หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การสนับสนุนงบประมาณ วิทยากร รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจจากการทำงานของบุคลากรในเครือข่าย เมื่อเครือข่ายได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะส่งผลให้การทำงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

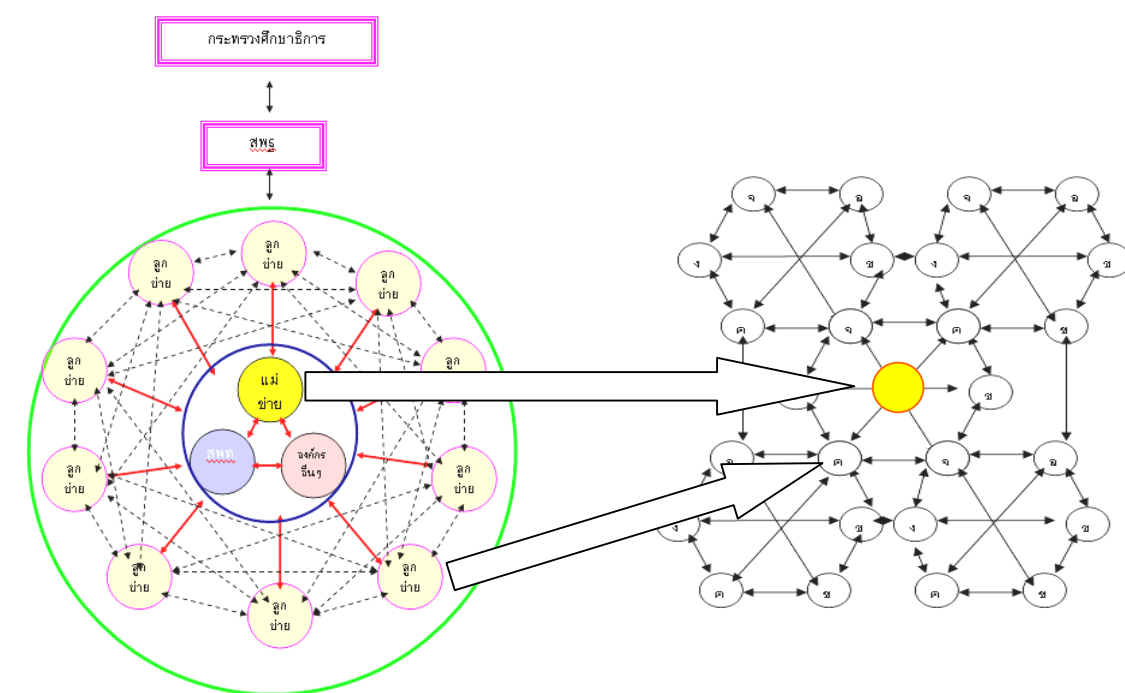
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและ

เป็นไปได้มากในการนำไปใช้ ดังนั้นควรมีการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้นี้ ไปทำการศึกษาโดยการทดลองใช้ และประเมินความสำเร็จของเครือข่าย จากผลงานของเครือข่าย หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และได้รูปแบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเพียงรูปแบบเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ในบริบทของกลุ่มสถานศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ได้รูปแบบเครือข่ายที่ครอบคลุมและมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประเทศเพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนภาคส่วนต่างๆ มีความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้จากการวิจัยนี้ไปดำเนินการโดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง โดยนำรูปแบบเครือข่ายไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมการขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นๆ และศึกษาผลการทำงานของเครือข่าย นอกจากนี้ควรมีการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีส่วนร่วมของโรงเรียน 135 แห่ง เพื่อพัฒนาให้เป็นแม่ข่ายและเกิดการขยายผลในลำดับต่อไปจากรูปแบบเครือข่ายกระจาย สู่เครือข่ายแบบกระจายเชิงซ้อน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 การพัฒนาจากเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากเครือข่ายกระจายเป็นเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.

ลีลาภรณ์ บัวสาย, วิมลพร ไบสนธิ, รัตนา กิตติกร และคณะ. 2549. เศรษฐกิจพอเพียง

ร่วมเรียนรู้ สานข่ายขยายผล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2550. การสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. ได้รับเมื่อ มีนาคม 2550. จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org/>